BOHEMA ESPERANTISTO

ČESKÝ ESPERANTISTA

Měsíčník pro šíření esperanta a esperantismu mezi Čechy
Orgán „SVAZU ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“ v Rakousku.

Zodpovědný redaktor: H. K. BOUŠKA, Praha-Smíchov 730.
Vydavatel a nakladatel: J. IGLAUER, Praha III., Hroznova 6.

Celoroční předplatné 4 K
pro členy spolků sdružených ve »Svazu čes. esp.« 3 K, jednotlivá čísla 36 h.

Ročník V. — Sešit 2.

Praha, 30. XI. 1910. Cena 36 h

Nynější adresa redaktora „Čes. esp.“ jest: *H. K. Bouška*, Smíchov 730, Na Celné 4., II. p.

Některé zprávy v tomto čísle (i v příštím) odloženy byly pro nedostatek místa z čísel předcházejících, což připomínáme proto, aby čtenáře nepřekvapily zprávy poněkud opozděné.

Co má býti v revui „Čes. esp.“ otištěno, zásilejte vždycky přímo redaktoru t. I. (H. K. Bouška, Smíchov 730), ne gen. sekretáři svazu. Ušetříte nás práce a mnohých nedopatření!

Sdělení redakce. — *P. W. W.* S. T., Hartberg, Stirio. — *Vyškovským.* Dík za zdravici! Pozdrav! — *P. Vr.* Nikoli, příteli! Souhlasím se vším, co tam obsaženo. — *J. P. Slivno.* Nevím, jakou to brožuru myslíte. O věci samé však přineseme obšírné pojednání.

O hypnotismu a suggesci v Indii vyšlo pěkné pojednání v »Illustrovaných přednáškách« (vyd. Dr. Alex. Batěk, Plzeň-Lochotín) za 48 h.

Krásná kniha pro děti vydána byla k letošním vánocům. Jsou to Washingtona Irvinga proslulé *»Pohádky z Alhambry«* s uměleckými illustracemi Artuše Scheinera. Autor barvitě zachytil tu staromaurské pohádky a pověsti, při čemž nakreslil v nich živé typy španělského lidu, ráz krajiny i nádheru síní, nádvoří a fontán alhamberských. Odběratelé »Čes. esp.« obdrží knihu za sníženou cenu K 1·20 (váz. K 1·80) předem zaslanou na »Zájmy všelidské«, Smíchov 1074.

Esperantská korrespondence — Esperanta korespondado.

Jednonásobné otištění oznámení stojí 60 h., trojnásobné K 1·50. Členové svazu a spolků sdružených platí pouze 40 hal., resp. 1 K. Pro přímé předplatitele je prvé otištění zdarma. — Vyměňovati dopisy[1]), pohlednice[2]), pošt. známky[3]), přejí si:

La unufoja enpreso de l' anonco kostas 25 sd. trifoja 63 sd. La anoj de l' asocio kaj aliĝintaj societoj pagas sole 17 sd, resp. 42 sd. Por la abonintoj la unua enpreso estas senpaga.—Interŝanĝonde leteroj[1]), ill. poŝtkartoj[2]), poŝtmarkoj[3]) deziras:

101. S-ro Robert Pfeningwerth, Hirschfelde, Germanujo[2]). — 102. Drag. Mirko Kaničar, Osijek, Kroatujo-Aŭstrio, Strossmayra str. 71.[2]). — 103. S-ro H. M. Nowicki, Lwow, Galicio, Strato de Glowinski 7.[2]). — 104. S-ro Vanko V. Nanoff, instruisto, Vil Brašljanica-Pleven, Bulgarujo.[2]) — 105. F-ino Marcella Vram, Via Luigi, Riccis, Trieste, Aŭstrio-Adriatico.[2]) — 106. S-ro Jules Pidoux, Basel, Svisujo, Müllheimerstr. 37.[2]) — 107. S-ro S. Vlasov, Peterburgo, Rusujo, Predtečenskaja 35. — 108. F-ino M. Liebing, Leipzig R., Germanujo, Gemeindestr. 12.[2])[3]). — 109. S-ro Gabriel P. Flores, Sagasta 7, San Fernando, Pampanga, Islas, Filipinas.[2]) — 110. S-ro Luis Sepúlveda Cuadra, profesoro Santiago-Casilla 1679, Chile, Ameriko[2]). — 111. S-ro Manuel Fernandez, Tivoli B. 30-Derecha Bilbas, Hispanujo, nur poŝtmarkojn[3]). — 112. S-ro Federico Villareal, ingeniero, Peru, Ameriko, Lima, Apartado 998.[2]) — 113. S-ro Augusto Leon Lambayeque, Peru, Ameriko[2]). — 114. S-ro Charles Charrier, Uruguay, Ameriko, Cerrito 84 C, Montevideo[2]).

ŠESTÁ MEZINÁRODNÍ MANIFESTACE ESPERANTISTŮ.

O šestém mezinárodním sjezdu esperantistů pořádaném ve dnech 15.—20. srpna 1910 ve Washingtonu referuje *Hkb.*

Ve druhé schůzi (15. srpna odp.) pozdravili sjezd zástupci esperantistů všech národů a států zastoupených na sjezdu (při čemž je zajímavo, že se přihlásil také zástupce těch, kdož mluví hebrejsky) a schváleno bylo, aby zaslán byl telegram Rooseveltovi, který vždy byl přízniv hnutí esperantistickému.

Ve třetí schůzi (17. srpna dop.), do níž došel mezi četnými pozdravy také telegram prez. Tafta, Dr. Mybs přečetl místo nepřítomného generála Seberta zprávu stálého sjezdového výboru (Konstanta komitato de la kongresoj) a zprávu rektora Boiraca o činnosti »Lingva komitato« a »Akademio« od loňského do letošního sjezdu, které byly s pochvalou a díkem přijaty.

Ve zprávě stálého výboru sjezdového se sděluje, že výbor vydal zprávu o V. mezinárodním sjezdu a dal ji zdarma rozeslati účastníkům toho sjezdu, že kuratoři sjezdové kasy zrevidovali účty IV. sjezdu, který vykazuje zisk fr. 405·33, že zakročeno bylo u francouzských drah o slevu jízdného pro účastníky VI. sjezdu (tentokráte poprvé francouzské společnosti to odepřely, poněvadž prý během tohoto roku poskytly již podobných výhod pro jiné sjezdy esperantistů), že vymoženy výhody pro účastníky sjezdu u francouzské námořní společnosti »Transatlantique«, že podniknuty byly — se zdarem — příslušné kroky, aby usonská vláda vyzvala vlády různých států k oficielnímu zastoupení na sjezdu, že podniknuta akce ke zřízení »Internacia konsilantaro«, dále navrhuje se resoluce vyzývající národní svazy, aby zvolily zástupce pro »Internacia konsilantaro« (pokud tak již neučinily), aby tento výbor přijal za orgán »Oficiala gazeto esperantista«, aby svazy a spolky odbíraly oficielní orgán ústředních institucí a aby delegáti jednotlivých svazů snažili se udržovati přátelské styky mezi jednotlivými svazy a konečně uvádějí se četná města, která zvou k sobě příští sjezdy esperantistů.

Ve zprávě jazykového výboru a akademie, sděluje se, že vypracovány a vydány byly studie o vlastních jménech v esperantu s připojeným seznamem esperantských překladů jmen vlastních (dle Beina, Mocha, Schrödera), že skončeny byly první práce týkající vědeckých a technických slovníků, jež budou publikovány koncem t. r. (v »Internacia scienca revuo«), že uveřejněny byly četné monografie o různých otázkách jazykových (o al, ig, iĝ, mis, akusativu, odvozování slov atd.), že vypracován plán k soustavnému zkoumání a přehlížení esperantského slovníku, že uvedeny byly v činnost již některé národní komise pro prozkoumání esperantských děl, že byl vypracován řád o vyznamenávání esperantských spisů, připomíná se, že dokumenty a studie výboru uveřejňuje »Oficiala gazeto esperantista«, konstatují se změny v »Lingva komitato« a »Akademio«, především, že Akademie rozmnožena byla o dva členy (Španěl Inglada a Maďar Lengyel) a že do »Lingva komitato« provedeny nové doplňovací volby. Zpráva se zmiňuje o tom, že došly nové návrhy, týkající se vlastních jmen, že připraveny jsou nové četné monografie o jazykových otázkách, že podán byl návrh (pí Hankelová), aby »Lingva komitato« vypracoval za spolupracovnictví dra Zamenhofa podrobnou mluvnici, že některá slova nově přijatá do »Universala vortaro« narazila na odpor, že dosud nebylo užito nového ustanovení o vyloučení členů, kteří pracují proti esperantu, že uvažováno bude o návrhu, aby členy jazykového výboru volily národní svazy a pod.

Obě zprávy byly jednomyslně schváleny, oběma institucím odhlasován projev důvěry a usneno vzdáti zvláštní dík jich předsedům gen. Sebertovi a rekt. Boiracovi.

Jednomyslně byly schváleny resoluce, navržené generálem Sebertem, ve zprávě stálého sjezdového výboru. Vzato na vědomí, že sjezd v roce 25letého jubilea esperanta (1912) je zván ruskými esperantisty do Ruska (Varšava), rakouskými esperantisty do Haliče (Krakov) — konečné rozhodnutí učiní stálý výbor sjezdový — a že o sjezd v r. 1913 uchází se Italie a o sjezd v r. 1914 Paříž. S pochvalou přijato upozornění, že za světové výstavy v New-Yorku (1913) uspořádán bude sjezd zástupců všech parlamentů světa, že by tedy měli esperantisté budoucí účastníky získati pro esperanto, aby tohoto ve schůzi užívali. Projevena pocta zesnulým esperantistům.

V poslední závěrečné schůzi (20. srpna dop.) jednáno bylo o velice četných návrzích a pozváních, kde mají se konati příští sjezdy a bylo usneseno pořádati sjezd

r. 1911 v Antverpách, r. 1912 v Rusku neb v Krakově, r. 1913 v Italii, r. 1914 v Paříži, r. 1015 v Americe (New Orleans nebo San Francisco). Návrh hollandských esperantistů, aby členové jazykového výboru zvoleni byli organisacemi své země, postoupen byl jazykovému výboru. Po projednání několika bezvýznamných návrhů proneseny byly závěrečné řeči a četné projevy díků, načež sjezd byl zakončen kratší řečí dra Zamenhofa a zapěním hymny »Espero«

To je asi vše, co možno říci o všeobecných schůzích. Jak vidno, jednání bylo dosti chudé a hodně mělké. Ukázalo se, že bylo předčasno přenášeti sjezd na půdu Nového Světa. Na štěstí takovým experimentem nic se nemůže ztratiti a nic se neztrácí.

Jako jindy tak i letos konány vedle všeobecných schůzí také schůze ústředních institucí a některých sdružení odborných. Pochopitelně i těchto schůzí bylo nepoměrně méně a i jich jednání bylo chudší nežli bývá obvyklo, třebas niveau většiny těchto schůzí nebývá nikdy vysoké.

Ve schůzi »Lingva komitato« (16. srpna dop.), která se pořádala v posluchárně Washingtonovy university za účasti 15 členů (ze 156) pouze 6 národností (z 18), bylo hodně a místy i zajímavě debatováno, než o tom není lze v úzkém rámci tohoto referátu se šířiti. Zde možno jen zmíniti se o tom, co může zajímati širší veřejnost. Dlouhá byla debata o návrhu pí Hankelové na vypracování podrobné (oficielní) mluvnice esperanta v esperantu (podrobnější nežli je ve »Fundamento de esperanto«). Výsledek debaty: uznáno bylo mínění Dra Zamenhofa, že je ještě předčasno poutati jazyk pevnými pravidly, že je lépe zůstati při dosavadních 16 mluvnických pravidlech Fundamenta a ponechati jazyku jistou pružnost, že však možným pochybnostem v některých bodech možno čeliti místo závaznými usneseními, nezavaznými radami a projevy kompetentních osobností a to tím způsobem, že »Lingva komitato« bude sbírati příslušné dotazy a bude uveřejňovati odpovědi svých členů, zejména Dra Zamenhofa na ně (v »Oficiala gazeto esperantista«). Usneseno, aby zvláštní komise prozkoumaly mluvnice a učebnice esperanta. Při tom bylo zajímavo, že Dr. Zamenhof vyslovil se proti stále a stále tloustnoucím mluvnicím, které začátečníky zastrašují, žádaje, aby začátečníkům podávány byly stručné učebnice, omezující se na základní pravidla a pokročilým zvláštní komentář s nutnými podrobnostmi. V debatě o slovnících žádalo se, aby ve slovnících vyznačována byla slova oficielně přijatá (Dr Arnhold) a aby ve slovnících národně-mezinárodních uveřejňo-

vaná byla jen slova vybraná, doporučitelná, kdežto naopak, aby ve slovnících mezinárodně-národních uvedena byla všecka slova (i chybná), jichž lze v esperantských textech najíti (Dr. Zamenhof.) Na žádost, aby národní svazy volily členy jazykového výboru bylo odpověděno, že svazy ty mají právo navrhovati kandidáty, že však toho práva málo užívají. Správně si bylo stěžováno, že Akademie není dosti přísná u výběru kandidátů do »Lingva komitato.« Včasné bylo také upozornění dra Zamenhofa na význam spolupráce Slovanů při vědeckých slovnících, poněvadž Slované stojí jaksi stranou velkých jazyků i mohou nejlépe kontrolovati stupeň mezinárodnosti kořenů, že mnohá nesprávná slova byla většinou přijata jen proto, že nebylo kontroly slovanské.

S c h ů z e o d b o r n é (16. srp.) konali (v Washingtonově universitě) právníci, lékaři, inženýři, učitelé, žurnalisté, železníci, opatrovníci, volní myslitelé a katolická unie. Kromě toho konali tu schůze členové »Universala esperanto-asocio« (18. srp.) a stoupenci ženských práv (19. srp.).

Za zmínku také stojí, že mimo sjezdové jednání uspořádány byly (18. srp.) e s p e r a n t s k é p ř e d n á š k y o Antverpách (G. Chavet) a o viditelné mluvě jako pomůcce k naučení se esperantu (prof. W. J. Spillman). Kromě toho plukovník Pollen přednášel (20. srp.) anglicky o svých zkušenostech ze svých cest po světě mezi esperantisty.

Nescházely také e s p e r a n t s k é b o h o s l u ž b y. Konaly se (14. srp.) v biskupském chrámě sv. Pavla, kde páter Paul F. Hoffman (Baltimore) sloužil esperantsky mši a páter James L. Smiley (Anapolis) esperantsky kázal. Byly to bohoslužby anglikánské, ale súčastnili se jich i četní jinověrci a bezvěrci, které zajímalo viděti, jak sluhové boží rozmlouvají se svým pambíčkem jazykem mezinárodním. Zamýšlené bohoslužby katolické (v kostelele sv. Patrika) musily odpadnouti, ježto páter Bianchini (Italie), který měl mši sloužiti na sjezd nepřijel.

Zajímavým bylo d i v a d e l n í p ř e d s t a v e n í v e s p e r a n t u sehrané (16. srp. več.) herci umělci na volném prostranství. Sehrán byl Shakespearův kus »Jak Vám libo« v překladě Dr. Ivy Kellerman-Reeda za ohromné účasti kruhů esperantistických i mimoesperantistických.

Že nescházel ani obvyklý l i t e r á r n í k o n k u r s (17. srp.), m e z i n á r o d n í p l e s (19. srp.), k o n c e r t (14. srpna v hot. Arlington), v y c h á z k y (16. a 17. srpna.: Potomac, Mount Vernon) a pod., je samozřejmo. A že se těšily pozornosti a účasti, rozumí se také.

Na konec možno ještě uvésti, že četné oficielní kruhy přijaly předáky esperantistů, že tu nescházeli ani nezbytní policajti, kteří se musili naučiti esperantu a že místní žurnály obšírně a velice příznivě o sjezdu referovaly.

Šestý sjezd tedy máme za sebou, teď už budeme se zabývati sedmým v Antverpách. Sotva ustavený sjezdový výbor začíná slibně: už nyní zaplavuje esperantisty brožurami a letáky, i zdá se, že sjezd sedmý překoná nejen šestý, ale všechny ostatní. Těšme se! Docela dle francouzského: Le roi est mort, vive le roi! Jeden je pryč ať žije druhý!

MIA AMIKO SWIATECKI.

Fragmento el »*La Tria*« de *H. Sienkiewicz*. — Tradukis *A. Grabowski*.

La laborejo, en kiu ni loĝis kaj pentris kun Swiatecki, estis nepagita, unue pro tio, ke ni ambaŭ havis kune ĉirkaŭ kvin rublojn, kaj due, ĉar ni sentis tute sinceran abomenon kontraŭ luopagado.

Nin pentristojn oni nomas malŝparuloj, sed mi, ekzemple, preferas fordrinki la monon, ol forĵeti ĝin pagante la mastron.

Kio koncernas nian mastron, li ne estis malbona homo. kaj krom tio ni trovis kontraŭ li rimedon.

Kiam, kutime matene, li venis memorigi la luopagon, tiam Swiatecki, kiu dormis sur pajla matraco kaj kovris sin per turka kurteno, uzata de ni kiel fono al portretoj, leviĝis duone kaj parolis per tomba voĉo:

— Bone, ke mi vin vidas, ĉar mi sonĝis, ke vi mortis.

La mastro, kiu estis superstiĉa kaj videble timis la morton, konfuziĝis tuj eksteordinare. Tiam Swiatecki ĵetiĝis dorse sur la pajlmatracon, etendis la krurojn, kunmetis la manojn sur la brusto kaj parolis plue:

— Tiel mi vin vidis, kiel nun: vi havis blankajn gantojn kun tro longaj fingroj kaj lakogamaŝojn; cetere vi ne estis ŝanĝita.

Tiam mi aldonadis laŭvice:

— Iafoje, tiaj sonĝoj ne efektiviĝas.

Ŝajnas, ke tiu »iafoje« kondukis la mastron al malespero. Ĉiam finiĝis per tio, ke li, kolerigite, brufermis la pordon, kaj ni aŭdis, kiel li malsupreniris po kvar ŝtupoj je unu fojo, malbenante la tutan mondon. La honesta animo ne volis tamen sendi al ni la juĝan ekzekuciiston.

Envere, ne multo estis forprenebla; kredeble la mastro kalkulis, ke en tiun ĉi laborejon kaj la apudan kuirejeton transloĝiĝos aliaj pentristoj kaj estos tiel same, aŭ pli malbone.

Sed la akraĵo de tiu nia rimedo malakriĝis post kelka tempo. La mastro alkutimiĝis al la penso pri la morto. Swiatecki intencis tiam efektivigi tri pentraĵojn laŭ maniero de Würtz s. t. »Morto«, »Entombigo« kaj »Vekiĝo el letargio«. Nature en ĉiuj devis figuriĝi nia domposedanto.

Tiaj tombaj aferoj estas la spiecialaĵo de Swiatecki, kiu laŭ sia propra esprimo, pentras: »kadavrulojn«, »kadavrulinojn« kaj »kadavrulidojn«. Kredeble pro tio neniu volas aĉeti liajn pentraĵojn, ĉar cetere li havas talenton. Li sendis en la Paris'an Salonon du »kadavrulojn«, kaj ĉar ankaŭ mi sendis miajn »Judojn apud Vistulo«, kiujn en la katologo de la Salono oni baptis »Judoj super riveroj de Babilono«, do ni atendis senpacience la verdikton de la *jury* (juĝantaro).

Nature Swiatecki antaŭvidis, ke ĉio estos plej malbona, ke la *jury* konsistaj el efektivaj idiotoj, kaj se ĝi eĉ ne konsistus, mi estas idioto, li estas idioto, niaj pentraĵoj estas idiotaj, kaj ilia premiado estus la kulminacia punkto de idioteco!

Kiom da sango tiu simio malbonigis al mi dum la du jaroj, kiam ni loĝis kune, tion mi ne scias priskribi.

La tuta ambicio de Swiatecki estis tio, ke li estu opiniata morala »kadavrulo«. Li ŝajnigas sin interalie drinkulo, kiu li ne estas. Li enverŝas en sin du aŭ tri kaliketojn da brando kaj rigardas, ĉu ni vidas tion, kaj se li ne estas certa, li puŝas iun el ni per kubuto, kaj rigardante malserene, demandas per kvazaŭ subtera voĉo:

— Vere, kiel malalten mi jam falis . . . jes? . . . vere? . . .

Ni al li respondas, ke li estas malsaĝa. Tiam li furioziĝas kaj per nenio oni povas meti lin en pli malbonan humoron, ol per montrado de nekredo je lia morajla falo. Ĉe tio li estas bubo honesta ĝis la ostoj.

PROBLEMOJ KAJ OPINIOJ.

Kiel oni povas malbonuzi belan devizon, estis montrite en la II. kongreso de »Bohema unio esp.« per la parolo »Pri la interna ideo de esperantismo« redaktita de s-o Kühnl kaj prezentita de s-o prof. dr. Rosický. S-o Kühnl alie ĉiam sole mokas la internan ideon de esp. (kaj konsekvence ankaŭ kontraŭ ĝi agas), sed ĝi estis bona por li, kiam li povis uzi ĝin por senhonta atako kontraŭ »Bohema asocio esp.« Sed pri tiuj, kiel malpravaj tiel malsaĝaj, atakoj mi silentas. Mi sole atentigas ĉi tie, kiel laŭ la fama »metodo de Kühnl« oni kripligas la faktojn konatajn kaj kontroleblajn de ĉiu. S-o Rosický diris: »Ne estas do en spirito de esperantismo, se unu aranĝas kongreson kaj kelke da aliaj proklamas en gazetoj, ke ili estas ankaŭ tie ĉi, sed ke ili ne partoprenas la kongreson, kaj ke

ili nepre ne volas identiĝi kun la aranĝantoj kaj parolantoj de la kongreso!!« S-o Rosický volas ŝajnigi, ke ni ne volis partopreni en la kongreso (komprenu: unua) kaj tamen eldonis nian proklamon. Tamen ĉiu scias, ke ne sole ni ne estis invititaj, sed ke ni estis rekte eligitaj el la partopreno (mi ripetas denove: *en la kongresa oficejo estis nomaro de personoj, al kiuj estis malpermesite vendi la kongresan legitimacion kaj al du niaj amikoj, kiuj postulis la legitimacion, oni rifuzis doni ĝin!!!*) kaj sekve ke ni havis la rajton, eĉ devon, proklami, ke ni ne volas preni respondecon pro l'entrepreno farita sen ni kaj kontraŭ ni! La rakonto de s-o Rosický estas simple malvera, lia indigno malprava. Ĉu vi ne hontas, s-o Rosický? Tia estas ankaŭ via methodo? *H. K. Bouška.*

Inter bohemaj esperantistoj eklumiĝas (Dokumento). En unu el la plej bonaj kluboj grupigitaj en »Bohema unio esp.«, en la klubo, kies estroj estis la plej agemaj unianoj, homoj tre bone informitaj pri l'aferoj en la unio, konantaj detale la cirkonstancojn en tiu ĉi »sola« centra unuiĝo de bohemaj esperantistoj, en *»Esperantista klubo en Král. Vinohrady«* prezentis la kluba sekretario jenan proponon al la ĝenerala kunveno de la klubo (30./X. 1910): »Kiel konate, la bohema esperantistaro estas tiutempe disiĝinta en du partioj, el kiuj unu estas reprezentata de »Bohema unio esperantista«, la alia de »Bohema asocio esperantista«. Kiaj ajn estas la kaŭzoj de tiu ĉi disiĝo, oni devas hodiaŭ kalkuli kun la fakto, ke en Bohemujo ekzistas du esperantistaj organizaĵoj preskaŭ egale fortaj kaj ke ne estas demando, ĉu oni devas subteni unu kaj detrui la alian, sed kiel antingi unuaniman kunlaboradon de l'ambaŭ por la bono de la komuna afero. — Tiu ĉi vidmaniero rezultas el la esenco mem de esperantismo, kiu estas absoluta malo de mezepoka ultramontanismo predikanta solsavokapablecon de unu organizaĵo kaj detruon de ĉiu alia. — Starante sur tiu ĉi vidpunkto ni ĝoje bonvenigis la entreprenon de »Bohema asocio esperantista« por atingi la komunan, unuaniman kunlaboradon de l'ambaŭ bohemaj centroj esperantistaj kaj ni subtenis ĝin ĉiuforte. — Sed por nia granda mirego »Bohema unio esp.«, al kiu nia klubo ĝis nun apartenas, respondis la alvokon de l'asocio pri forigo de la malnova malkonsento en maniero vekanta la abomenon ĉe ĉiu ĝentila homo kaj niaj delegitoj, kiuj en la ĝenerala kunveno de l'unio prezentis la proponon, ke »Bohema asocio esp.« kaj la kluboj grupiĝintaj en ĝi estu invititaj por partopreni en la dua kongreso de bohemaj esperantistoj okazonta tiujare, estis surŝutitaj per mokoj kaj ofendoj tiamaniere, ke ili devis forlasi la kunvenon. — Montrante al tiuj ĉi cirkonstancoj kaj estante konvinkita, ke oni devas subteni la organizaĵon, kiu honeste penas forigi la malpacon inter bohemaj esperantistoj, kaj ke oni devas samtempe doni avertan ekzemplon kaj havigi al ni la satisfakcion pro la ĝis nun ne revokitaj ofendoj faritaj en la ĝenerala kunveno de l'unio al niaj delegitoj senkaŭze, mi faras jenan proponon: *La ĝenerala kunveno bonvolu fari la decidon: »Esperantista klubo en Král. Vinohrady« eksiĝas el centro »Bohema unio esperantista«. Al la komitato oni donas la taskon, ke ĝi faru bezonatajn paŝojn por aprobigi la ŝanĝojn de la statutoj, necesajn post tiu ĉi decido.* — (Sekvas la teksto de ŝanĝitaj paragrafoj, inter kiuj § 18 estis ŝanĝita tiamaniere, ke kiel oficiala organo estas nomita »Bohema esperantisto« anstataŭ »Bohema revuo esperantista«). — Rekomendante ĉi tiun proponon por ĉiuvoĉa akcepto, mi rememorigas al tiuj, kiuj havus dubon pri la ĝusteco de tiu ĉi faro, la vortojn de eminenta esperantisto prof. Cart: »Ĉiuj sinceraj esperantistoj havas la saman rajton proponi kaj defendi sian vidmanieron pri organizado. Konkordo bazita sur severa hierarkio kaj blinda disciplino estas sole vualita malkonkordo kaj signifas sole morton«.

Rudolf Brotan, sekretario de »Esperantista klubo en Král. Vinohrady«. — *La propono (pridiskutita dum la kunesto de s-o Ed. Kühnl) estis* **ĉiuvoĉe** *aprobita kaj la klubo decidis aliĝi al »Bohema asocio esperantista«.* Brave, samideanoj! Bonvenon al Vi! Fariĝas lumo inter boh. esp.! *Hkb.*

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

Vyučovaní esperantu na školách. V Chemnitz (Sas. Kamenici) přijato bylo vyučování esp. do učebného plánu na král. průmyslové akademii (Königl. Gewerbeakademie); učí PhDr. Wicke. V Praze přijal esp. za vyuč. předmět ředitel německé obchodní akademie (navštěvované více jak 500 žáky) vlád. rada Th. Ried; učí prof. dr. Sgf. Lederer. V Berlíně zavedla odbočka spolku něm. bankovních úředníků kursy esp. na svou odbornou školu; sdělil to »Berliner Tagblatt« (20. IX. 1910). V Goethen učí esp. na polytechnice ing. Kohly. V Dupnici (Buth) jest esp. přijato do programu gymnasia jako nepovinný předmět. V Münter (Vestfalsko) je esp. nepovinným předmětem na vyšší škole reálné. *Nemo.*

Esperanto na školách londýnských. »The British Esperantist« (VI, 70, 200) uveřejňuje následující sdělení (Ref. 7254/10) školního úřadu londýnského (The Board of Education), datované 27. září 1910: »Jsem pověřen, abych Vám v odpověď na Váš dopis ze dne 23. července sdělil, že esperanto patří mezi vyučovací předměty, které jsou vyučovací správou povoleny pro večerní školy a třídy pod hlavou 2. řádu pro školy technické. Počet škol a tříd, jimž bylo dáno schválení pro toto vyučování, činil ve školním roce 1908/9 33.« *Hkb.*

Esperanto na školách v Lille. Jak známo, v Lille (Francie) od r. 1907 vyučuje se esperantu na školách a žáci podrobují se zkoušce z esperanta. K těmto (nepovinným) zkouškám přihlašuje se každý rok 400 až 500 žáků ve věku 12—15 let. Posledních zkoušek (23. VII. 1910) súčastnilo se 445 žáků (257 hochů, 188 dívek), 22 škol (12 chlapeckých, 10 dívčích), z nichž 397 (233 hoši, 164 dívky) vykonalo zkoušku s prospěchem a obdrželo vysvědčení ve formě diplomu (ukázku diplomu obdrší každý náš čtenář, který o to požádá, přiloživ známku na odpověď; adresa: F. Durieux, direktoro de lernejo, Lille rue de Bouvines 71.). *Hkb.*

Esperanto na obchodní škole v Prostějově. Se svolením ředitele p. Raulicha zahájil na obch. škole v Prostějově p. prof. Antonín Pitlík 2 kursy esper. pro začátečníky po 1 hodině týdně. V prvním učí 22 žákyně, v druhém 50 žáků. *Fch.*

Městské rady a esperanto. V Sotteville-les-Ruen (S. J., Francie) přijala (2. VIII. 10) městská rada (na návrh p. Lenoira) jednohlasně resoluci, vyslovující se pro esp. a žádající zavedení esp. do škol všech stupňů. V Saint-Chamond (L., Francie) městská rada odhlasovala (6. VIII. 10) subvenci 60 fr. místnímu spolku esp., jemuž dosud dávala pouze 40 fr. V Tarragoně (Špan.) městská rada věnovala městským gardistům učebnice esp. V St. Omer věnovala městská rada 300 fr. na zřízení kursu esp. *Nemo.*

Farman esperantistou. Pařížský »L'Eclair« uveřejnil (17. září) dopis slavného aviatika Farmana, v němž Farman hlásí se k esperantistům. Dopis psán je esperantsky a projevuje se v něm chvála dru Zamenhofovi a jeho esperantu. K esper. originálu dopisu připojen je franc. překlad od vynikajícího pracovníka v aviatice Archdeacona, který je rovněž horlivým

esperantistou. Ernst Archdeacon vydal nedávno obšírný spis »Pourquoi je suis devenu espérantiste« (Proč jsem se stal esperantistou), k němuž Henri Farman napsal předmluvu, v níž mimo jiné praví: »Vzduchoplavba nutně přispěje k rozšíření esperanta. Ne každý má nadání pro jazyky, naproti tomu stálý pokrok mezinárodních styků vyžaduje velitelsky, aby se všichni národové mezi sebou úplně dorozuměli. Mezinárodní jazyk, jednoduchý a snadný, jemuž každý může se rychle a pohodlně naučiti, jak tomu je bezesporně u esperanta, stal se naprostou nutností«. *Nemo.*

Esperantská reklama. — Železniční společnost anglická »North Eastern Railway« (obch. ag. York) vydala pěkný illustrovaný angl.-esp. leták »Esperanto kaj veturado« (Esp. a jízda); táž společnost dala také tisknouti esperantsky informace o krajině v obvodu své železnice a půjčuje jej se světelnými obrazy ku předvádění obecenstvu. — Továrna na řiditelníky (aereostaty) Clément-Bayard v Levallois vydala esp. katalog. — Fa F. Tůma (Praha II., Jindřišská 26) vydala esp. prospekt o svých psacích strojích. *Nemo.*

Rozmanitosti z esperantského hnutí. — Saská vláda vyžádala si (od Dra Arnholda) zprávu o VI. mezinárodním sjezdu esperantistů. — Španělský král Alfons XIII., který je esperantu velice přízniv, doporučil tento jazyk vlastnoručním dopisem svému ministru vnitra. — Na sjezdu bulh. a rumun. esperantistů (Sofia, 19.-23. VIII. 1910) oficielně byl zastoupen ministr veřejného vyučování (protektor a čestný předseda sjezdu) a obchodní komora. — Na sjezdu švýcarských esperantistů (Aarau, 1.-2. X. 10) byly oficielně zastoupeny státní rada kantonu aagavského, obec Aarau a učitelský seminář wettingenský. — Předseda ministerstva v Queenslandu (Austr.) dovolil užívání esp. v korrespondenci queenslandské vládní »Intelligence and Tourist's Bureau«. — Komise pro reformu veřejného vyučování v Brazilii, jejíž předsedou byl ministr vyučování, vyslovila se pro zavedení esp. do škol. — Dr. Jennings, člen londýn. král. společnosti medicinské (Royal Society of Medecine), vynikající odborník světové pověsti pro svá vědecká zkoumání o »Morfinismu a morfinomanii«, připravuje za svého pobytu v Paříži esperantský překlad části svého slavného díla »The Morphin Habit« (vyjde co nejdříve u Warniera); k zajímavé brožuře napsal úvod Ernest Archdeacon. — Ve Španělsku na vyšší vojenské škole a vojenské medicinské akademii jest oficielně zavedeno vyučování esp.; činí se pokusy o zavedení esp. také do jiných vojen. škol ve Španělsku. — Mezinárodní ústav pro bibliografii a Kancelář mezinárodních sdružení přijaly oficielně esperanto. — V Chemnitz (Sas. Kamenice) nosí policisté znalí cizích jazyků na levém rameni zvláštní odznaky, upozorňující cizince, v kterém jazyce může se s policistou dorozuměti; objevuje se tu také zelená 5cípá hvězda na označení znalosti esperanta. — V Tarragoně (Špan.) učí se esp. městští gardisté; městská rada svým nákladem věnovala mužstvu učebnice. — Obchodní komora v Sabadell (Špan.) přijala esp. za jazyk pro styky mezinárodní. — Při oslavě založení svazu katolických esperant. v Haagu (Nizozemí) slouženy byly bohoslužby v esp. — V Dušetu (gub. Tiflis.) učí se esp. na arménské církevní škole. — Při pěveckých zápasech kvartet, uspořádaných (28. IX. 10) zpěváckým spolkem »Excelsior« v Alkmaar (Nizozemí), dosáhlo esp. kvarteto (písněmi: Kanto de Ligo, La Espero) třetí ceny (bronz. medaille). — Varietní spolek esperantistů (Varietea esperantista ligo) vystoupil poprvé 15. IX. 1910 ve Victoriasalon v Drážďanech. — Čínský časopis »Ang Siang Bo« (The Banyan City News) obsahuje rubriku o esp., v níž podán čínský a angl. výklad cvičebnice (Ekzercaro). — V Indii jsou dosud jen 4 spolky esperantistů, v jižní Africe 5; je však v těchto zemích veliký počet ojedinělých horlivých esper. *Kronikář.*

Den esperantistů na výstavě v Nasavrkách (viz »Čes. esp.« IV, 9.) měl průběh velmi zdařilý. Sjeloť se na neděli 21. srpna na 60 účast-

níků, zástupců a členů klubu esperantistů z východních Čech. Jmenovitě byli přítomni členové klubů z Pardubic, Chrudimě, Hradce Králové atd. Za Svaz českých esp. byl přítomen předseda p. Dr. Kamaryt. Dopoledne byli hosté uvítáni na nádraží a pak súčastnili se prohlídky krásné chrudimské krajiny. V poledne byl společný oběd v restauraci p. Rudolfově. Ve 3 hodiny byla v téže restauraci porada o organisaci esperantského hnutí ve východních Čechách. Pan odb. učitel Kudrna podal v obsažném referátu řadu myšlenek, jak umožniti jednotlivým východočeským klubům intensivnější práci pro esperanto. Po jeho referátu rozpředla se živá debata o organisaci esperantistů v Čechách, které se účastnili jmenovitě pp. Dr. Fousek (Pardubice), Michálek (Hradec Králové), Šukal (Nasavrky), sl. Melicharova (Hradec Králové), Dr. Kamaryt (Praha) a j. v. Výsledkem zajímavé debaty bylo usnesení, aby ve východočeských městech pořádaly se čas od času schůzky členů všech východočeských esperantistů. Příští schůzka konati se bude v Pardubicích. Dobu její stanoví později tamní klub. Po schůzi odebrali se všichni účastníci ku prohlídce výstavy, v níž věnován byl zvláštní stánek esperantské exposici, kterou velmi pečlivě a vkusně upravil p. učitel Šukal z Nasavrk. Výstavka těšila se velké pozornosti imposantního počtu návštěvníků; pořadatelstvo schůzky může býti velmi spokojeno. *S. K.*

II. schůze východočeských esperantistů koná se 8. pros. 1910 v Pardubicích (hotel Střebský). Zahájena bude o 2. hod. odp. *Nemo.*

České přednášky o esperantu. V České Skalici péčí několika nadšenců pro esperanto svolána byla (4. X. 10) schůzka, na níž p. V. Taimr, účetní spořitelny, promluvil o esp., při čemž poutavou přednášku doprovázel ukázkami esp. časopisů, knih a pod. Mezi přítomnými (as 40 dam a pánů) vyvolán byl vřelý zájem o esp., takže bylo nutno uspořádati kurs esperanta. Ve Chvalkovicích v sále p. Spurného při zábavném večírku místního kroužku esp. (2. X. 10) pronesl obsažnou a pěknou přednášku o esp. p. uč. Alb. Neužil, který značně povzbudil zájem o esp. V Turnově přednášel red. K. Pelant. *Kronikář.*

Kursy esperanta pro Čechy. V Praze »První damský spolek esp.« pořádá bezplatné kursy v místnostech »Ženského klubu čes.« (Jungmannova 7) vždy ve čtvrtek več. (6-7); učí sl. Tesařová a p. Phst. Stejskal. V Karlíně »Studentský kroužek esp.« pořádá večerní kursy esp. pro širší obecenstvo; vyučuje se v úterý več. ($^1/_2$8-$^1/_2$9 hod.) v restauraci »U bílého lva« (Palackého 40); čtvrtletní příspěvek 50 h; přihlášky přijímá: Ant. Tulay, Karlín 495, Rokycanova 24. Na Smíchově »Klub esp.« pořádá kurs esp. v Národním domě vždy ve středu več. (8-9 pro začátečníky, 9-10 pro pokročilé); kurs zahájen byl 26. X. 10 a vede jej p. Rohan. V Ml. Boleslavi vyučuje p. Moucha v úterý a pátek več. ($^1/_2$8-$^1/_2$9) v místnostech měšťanské školy chlapecké. V České Skalici zahájen byl 10. XI. 10 první kurs esp.; vyučuje p. uč. Fr. Balíček z Červ. Kostelce. Ve Chvalkovicích pořádá místní kroužek esp. 3. bezplatný kurs esp. ve škole; učí (od 30. X. 10.) tichý, ale horlivý pracovník p. uč. Neužil ve své učebně asi 30 osob. *Kronikář.*

Zábavy českých esperantistů. Ve Chvalkovicích »Kroužek esperantistů« pořádal 2. X. 10. v sále p. Spurného zábavný večírek spojený s esp. výstavkou a přednáškou o esp. Večírek zahájen byl o 8. hodině uvítací básní »Kanto«, po níž následovala zdařilá jednoaktovka Boži Fridové »Neodpírejte zlu!« (hlavní role byly v osvědčených rukou p. Stoška a sl. Kimlové) a přednáška p. uč. Neužila o esp. Následovaly solové výstupy, esper.-české zpěvy, recitace v pestré směsi. Zábava vynesla 57 K, z nichž věnováno na propagační fond »Svazu českých esperantistů« 10 K, na školy Komenského ve Vídni 7 K, na brožuru o UEA 4 K, na spol-

kovou knihovnu 17 K atd. Horlivé pořadatelstvo může býti s výsledkem spokojeno. *Kronikář.*

Výstavky českých esperantistů. Ve Vídni místní »Klub čes. esp.« spořádal 23. X. 1910 v Národním domě (Vídeň XV., Turnerg. 8) pěknou výstavku esp. časopisů, knih, letáků, hudebnin, pohlednic a fotografií četně navštívenou (dle »Inf. rap.«). Ve Chvalkovicích pořádal (2. X. 10) místní kroužek esp. zajímavou výstavku (v sále p. Spurného), kterou s vybraným vkusem uspořádali pp. Neužil a Faltýnek; výstavka byla četně navštívena (na 200 osob) a budila pochopitelný zájem a oprávněnou pochvalu.

Skupina účastníků I. schůzky moravských esperantistů (v Luhačovicích) vydána byla na pohlednici »Svazem čes. esp.« (adr.: Mil. Schmidt, fin. koncip., Praha II., 1036). Vkusná dopisnice (s místem pro sdělení) stojí 10 hal., při objednávce přes 20 kusů 6 hal. Užívejte pro korrespondenci domácí i zahraniční! *R. N.*

Překlad z „Čes. esp." V »Jihočeských listech« (4. VII. 10) uveřejnil p. Ant. Rubín překlad Niallova článku »La nokto en la Granda mortinta koro de Aŭstralio« s poznámkou, že originál napsán esp. *Rd.*

Prohlášení vinohradských esperantistů. »Klub esperantistů na Král. Vinohradech« zasílá nám následující prohlášení: Vystoupili jsme z »Unie čes. esp.« a stali se členy »Svazu čes. esp.«. Abychom předešli různým výkladům, odůvodňujeme tento krok následovně: Jako pražský klub měli jsme příležitost přesvědčiti se, že »Svaz českých esperantistů« není několik z Unie vyloučených lidí, jak p. Kühnl & Comp. při každé příležitosti tvrdí, nýbrž že soustřeďuje právě nejlepší české esperantisty a zakladatele čes. esperantismu (Čejka, Krumpholc a j.), a že i počtem členstva nezůstává za Unií (ovšem, když se nebéře zřetel na kluby Unie existující jen na obálce orgánu Unie). Osobním stykem s vedoucími funkcionáři přesvědčili jsme se, že Svaz přeje si společného, svorného postupu s Unií při všech veřejných manifestacích esperantismu. Naproti tomu návrh našich delegátů na valné hromadě Unie na odstranění rozporu mezi Asocií a Unií nesvědomitou agitací lidí, kteří na škodu dobré věci ovládají dnes Unii, s posměchem byl zamítnut a přední funkcionáři Unie na t. zv. II. kongresu čes. esp. snížili se dokonce k bezdůvodným, pro esperantistu zahanbujícím útokům na osobní čest jednotlivců ve Svazu. Opouštíme tudíž organisaci, která ideu esperantismu má jen na jazyku, ale skutky svými ji diskredituje a přáli bychom si, aby tento krok náš byl výstrahou nynějšímu vedení Unie a upozorněním pro kluby sdružené v Unii, jak několik lidí jejich jménem myšlenky esperantismu zneužívá. Za »Klub esperantistů na Král. Vinohradech« *Albrecht*, t. č. místopředseda, *Brotan*, t. č. jednatel. *O. S.*

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Druhá valná schůze „Svazu českých esperantistů" konala se dne 28. září 1910 dopoledne v Praze, v restaurantu Kolářově. Schůzi zahájil a vedl gen. sekretář p. Mil. Schmidt, zápisu ujal se p. H. K. Bouška. Pan Iglauer přečetl zápis o minulé valné hromadě, který byl bez poznámky jednomyslně schválen. Gen. sekretář p. Mil. Schmidt přednesl jednatelskou zprávu o činnosti svazu za minulý rok. Z obšírné zprávy uvádíme stručně jen hlavní sdělení. Správní výbor, zvolený 14. XI. 1909, ustavil se na výborové schůzi 20. XI. 1909; z jeho členů 1 zemřel (G. Šesták), 2 resignovali. Výbor konal osm schůzí; styk s venkovskými členy výboru udržován byl

okružní knihou, do níž členové zapisovali své návrhy a přání a v níž uveřejňovány zprávy o schůzích. Svaz sdružuje 15 spolků a kroužků, má tři členy čestné, 210 činných a 2 přispívající. Dopisů došlo 331, odesláno 987 (nečítány objednávky). Pokus o navázání pravidelných styků spolků s ústředím setkal se se zdarem jen částečným; jest si přáti, aby v příštím roce spolky projevily více pochopení pro tuto snahu. Letos teprve uvedena byla v činnost instituce důvěrníků, která se velice osvědčila; dlužno jen litovati, že nepříznivý stav finanční nedovoluje plně využíti ku propagaci zpráv četných důvěrníků, dle nichž na mnohých místech bylo by lze se nadíti příznivých výsledků Zástupcem svazu v »Internacia konsilantaro« zvolen byl p. účetní rada K. Biskup (Praha). Publikační činnost uvázla pro nedostatek hmotných prostředků, jež loni ztrávily nákladné přípravy na společný sjezd esperantistů, pacifistů a volnomyšlenkářů, k němuž pro nebezpečí války nedošlo. Vydán byl tiskem řád o zkouškách z esperanta (1000 exempl.). Jako loni i letos dostávali členové zdarma oficielní orgán »Český esperantista«. Chování se českých časopisů ke svazu i esperantu se nezměnilo. V časopisectvu esperantském — nemluvíc o domácím orgánu »Unie čes. esp.«, který systematicky o našem podnikání mlčí, jen aby nikdo nevěděl, že vedle Unie existuje ještě jiná organisace — nastalo zlepšení potud, že nedůvěra, vzbuzená (podezříváním svazu z idismu!) známým »přítelem« svazu, začíná mizeti a tím i úmyslné umlčování nás; úplně však tato nálada proti nám uměle vyvolaná dosud nevymizela. Vyučovacích kursů, pořádaných svazem, spolky svazovými a členy svazu, pod patronací svazu i bez ní, bylo množství, takže nelze zde jich uváděti; nutno jen poznamenati, že zásluhou členů svazu, pp. profesorů Fridricha, Kasalého a Urbana, konány byly kursy esp. na středních školách v Litovli, Prostějově a Telči, dále že na popud svazu pojato bylo vyučování esperantu do programu učitelských prázdninových kursů obchodních nauk v Českoslov. obchodní akademii (vyučoval p. Barvíř), a že administrací »Česk. esp.« uspořádán byl písemný kurs, který se těšil hojnému účastenství. Přednášky o esperantu, pořádané pod přímou patronací svazu, byly v Hustopeči (p. Krumpholc), na Křivoklátě (p. H. K. Bouška) a v Liboci (p. H. K. Bouška); poslední přednáška hojně navštívená vedla k založení kursu a klubu; četné ovšem byly přednášky pořádané svazovými spolky a členy bez patronace svazu. Na sjezdu svazu UEA. zastoupen byl svaz náš p. Barvířem, který, jak vidno z oficielní zprávy sjezdové, svaz náš velmi dobře representoval. Na přednášku v Krči (p. prof. Pitlík) zaslány zdarma informační letáky »Rozšíření esperanta«. Zvláštní zmínky zasluhuje zdařilý sjezd moravských esperantistů, pořádaný svazem 13.—15. srpna 1910 v Luhačovicích, za účastenství členů a přátel svazu i unie, který zdařilým průběhem a účastí příslušníků obou táborů podal důkaz, že jedinou překážkou svorného postupu obou ústředí jsou ne členové »Unie čes. esp.«, ale její nynější vedení (redakce »Unie čes. esp.« všecky zprávy o sjezdu vracela zpět). O průběhu sjezdu podána vystižná zpráva v oficielním orgánu. Výstavek esperantských súčastnil se svaz zasláním příslušného materiálu v Nasavrkách a ve Vítkovicích. Podniknuta byla propaganda mezi učiteli, kteří se súčastnili zájezdů do Francie a Ruska, pořádaných Z. Ú. J. S. U. J. v K. Č., tím, že zaslána účastníkům (přes 70) propagační brožura (Úvahy o jazyce mezinárodním) a učebnice (Čejkova). Na popud rakouské ligy německých esperantistů podal náš svaz ministerstvu obchodu petici, žádající, aby podporován byl návrh, aby na tiskopisech, vydávaných poštovní unií (zejména na tak zv. kuponech na odpověď), užíváno bylo textu esperantského. I. sjezdu rakouských esperantistů svaz se nesúčastnil, ač vítal myšlenku takových sjezdů a také svůj souhlas projevil; příčina abstinence byla, že pozvání a dopisy svazu zasílané svazu nedošly (následkem zmatků úmyslně způsobených unií, která za tím účelem založila »ligu« užívající také názvu »svaz«). Abstinence našeho svazu využil zástupce

unie k neslýchanému výpadu, jímž málo posloužil dobré pověsti českých esperantistů. Jak vidno, výbor svazu podnikl co mohl. Že celá řada účinných podniků, přednášek, publikací a pod. nedošla uskutečnění, toho vinou je nedostatek hmotných prostředků a tento nedostatek zaviňují především četní neplatící členové, na něž zpráva vznáší důtklivou výzvu, aby tímto neomluvitelným způsobem činnost svazu neochromovali. K získání nutných peněžních prostředků ku pronikavější propagaci založen byl propagační fond z dobrovolných darů přátel esperanta (veřejně kvitovaných v »Čes. esp.«); zpráva důtklivě vybízí k všestranné podpoře tohoto fondu. Ke konci zmiňuje se zpráva o tom, že svaz pokusil se o docílení společného postupu unie a svazu při sjezdech českých esperantistů, s potěšením konstatuje, že některé kluby unie (a to právě největší a nejbližší, znající poměry v unii z autopsie) projevily souhlas s akcí svazu, uvádí, že vedoucí osoby unie neslušnou odpovědí v oblíbené formě letáků (kterými nahražují si nucené mlčení v »Čas. čes. esp.«) smiřovací akci zmařily a prohlašuje, že vzdor tomu svaz bude upřímně pracovati o spolupráci všech českých esperantistů, že bude i na příště pracovati svorně se všemi českými esperantisty ať kdekoliv organisovanými. Zpráva byla jednomyslně schválena. Pokladník p. Iglauer přednesl pečlivě sestavenou zprávu pokladní, dle níž příjem za uplynulý rok (10 měs.) činí 1315·22 K, vydání 1302·48 K, aktiva 779·58 K, passiva 797·20 K. Ve zprávě se konstaje smutný fakt, že téměř polovina členů dluhuje členský příspěvek a tím úžasně ochromuje činnost svazu. Zpráva, kterou revidoval p. Fr. Tůma, byla schválena. Pp. Kraus a Bouška podali stručná vysvětlení, týkající se odboru turistického a jazykového. Na to vykonány doplňovací volby výboru, volba náhradníků a revisorů. Nežli skrutátoři (pp. Hromada a Müller) provedli skrutinium, projednávány byly dotazy. Pan adj. Kraus tázal se, jak upraven byl poměr mezi výborem svazu a odbory svazu (otázka samostatnosti nebo podřízenosti odborů); p. předsedající odpověděl, že věc není tak podstatná, že výbor dosud věcí se nezabýval, že však tu věc příště vyřídí. Po té skrutátoři oznámili výsledek voleb. Zvoleni byli: do výboru pánové a dámy: Biskup (Praha), Bouška (Smíchov), Fierlinger (Olomouc), Fridrich (Prostějov), Chalupecký (Počernice), Janalíková (Bystřice H.), Klvač (Ivanovice), Kortus (Praha), Kraus (Praha), Krausová (Praha), Kutílek (Plzeň), Mareš (Luhačovice), Neužil (Chvalkovice), Otruba (Pěšetice), Šupichová (Červ. Kostelec); za náhradníky zvoleny sl. Cerhova, Fiedlerova, Klírova; za rev. pp. Tůma Schröder. Volných návrhů nebylo. Když nikdo se k slovu nehlásil, předsedajíc p. Schmidt v závěrečné řeči učinil stručné prohlášení v záležitosti sjezdu »Unie čes. esp.«, v němž uvedl: když unie ohlásila druhý sjezd českých esperantistů, svaz rozeslal známý přípis žádající ve společných záležitostech českých esperantistů spolupráci unionistů i svazistů přípis, v němž svaz ovšem nijak nezasahoval do vnitřních záležitostí unie; unie odpověděla odmítavým letákem, obsahujícím dokonce útok proti osobní cti příslušníků druhé strany. Ježto bylo patrno, že i sjezdu bude použito k akci proti svazu, vyzval výbor svazu v den kongresu prostou notickou své členstvo, aby sjezdu se nesúčastnilo. Přes to pořadatelstvo sjezdu, aby omluvilo své neesperantské chování v této záležitosti, mluvilo všeobecně o »nízkých útocích« druhé strany a poukazovalo pokrytecky ke zprávičce, několik dní před sjezdem pořadatelstvem z jistých, nutkavých důvodů uveřejněné, dle které každý esperantista mohl se sjezdu účastniti. Že však oficielní zastoupení svazu a klubů v něm sdruženýsh i potom nebylo připuštěno, ovšem chytře zamlčeno. Organisovaní dosud v Unii, nabyli přesvědčení, že jen ta organisace zaslouží názvu esperantské, která v druhé organisaci, třeba na jiných základech utvořené, vidí spolupracovnici, družku a nikoli nepřítele, k jehož umlčení a zničení dlužno pracovati všemi prostředky. Také p. Bouška poukázal na pokryteckost a licoměrnost prohlášení učiněného na sjezdu, načež předsedající schůzi po polednách ukončil.

Česká společnost esperantistů v Praze pořádá cyklus esperantských přednášek, jichž společným thematem jest: »O čtyřech živlech starých národů.« Celkem jsou 4 přednášky. 1. »O vodě« (8. list.), 2. »O vzduchu« (22. list.), 3. »O ohni« (6. pros.), 4. »O zemi« (20. pros.), vždy v 8 hod. več. v restauraci Kolářově v Celetné ulici. Všechny přátele esperanta zve k hojné účasti výbor.

Kroužek esperantistů ve Chvalkovicích v tichosti pracuje již třetí rok. Spojuje se tu horlivá činnost učitele s poctivou snahou nadšených členů a tichá práce nese pěkné plody. Esp. výstavka, veř. přednáška, a zábavný večírek pořádané kroužkem 2. X. 10 (referát na příslušných místech) se skvěle vydařily. Kurs esp. kroužkem pořádaný těší se značné pozornosti, samo ředitelství c. k. stát. drah naň upozornilo v úředním věstníku. Sympatickou pozornost věnuje kroužku i místní čas. »Pozor«. Občanská záložna dala si přeložiti do esp. bilanci, kterou si vyžádal jistý ústav francouzský (přel. p. Jar. Křepelka, úředník záložny a člen kroužku).

Studentský kroužek esperantistů v Karlíně přistoupil za člena »Svazu čes. esp.«.

Pro propagační fond „S. č. e.“ (IV. výkaz) věnoval Kroužek esperantistů ve Chvalkovicích z výtěžku své zábavy 10 K. Následujte!

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

Filozofia broŝuro pri la vero *(Stanislav Tomič: La vojo al vero).* La libreto de so Tomič »La vojo al vero« estas serioza verko, rezultaĵo de konsciencplena — kaj kredeble dolorplena — meditado, kies lastan, rezultantan konkludon (»La sola absoluta aŭtoritato estas la vero konsciata en si mem«) kredeble akceptos ĉiu bona homo, eĉ tiu, kiu ne povas akcepti ĉiujn opiniojn de l'aŭtoro. Kiel per la enhavo, tiel ankaŭ per sia klara kaj korekta stilo la verko tre allogas la leganton, eĉ tiun, kies opiniaro estas alia ol tiu de l'aŭtoro; ĝi estas vera modelo de la populara filozofia verko, kiu ne enhavas altan filozofion, sed filozofion de natura, sana racio. Ĝoje estas, ke la broŝuro estas originale verkita en esperanto; en la esp. literaturo estas — bedaŭrinde — malmultege da vere seriozaj verkoj: ni ŝatu do ĉiun similan verkon! Tiu ĉi verko estas malgranda, sed valora ŝtono en la konstruaĵo de l'esp. literaturo (Ni ne povas — pro manko da loko — detale priparoli la ideojn de l'aŭtoro, tamen ni almenaŭ citis kaj citos kelkajn liajn opiniojn sur alia loko). *Bŝk.*

La Revuo (V, 3) rakontas (C. Bourlet: Babilado) — iom malfrue — pri la »Esperantista semajno en Bruxelles« (22.—28. VII. 1910), kiu kunvenigis diverslandajn esperantistojn kaj okazigis manifestadon pri la utileco kaj vigleco de esperanto. Sabate (23.) en la granda festsalono de l' »École française de Bruxelles« (franca lernejo) estis publika (franca) parolo pri esp. (s-o Bourlet: Esperanto kaj la franca lingvo) kaj bela vesperkoncerto (artistoj de Bruxelles kaj Paris). Dimanĉe (24.) esperantistoj partoprenis en la Internacia kongreso de la perioda gazetaro, kie ili ĉiuokaze atentigadis pri esp., precipe pri esp. gazetaro. Lunde (25.) okazis speciala seanco esperantista oficiale enskribita en la tagordo de la gazetara kongreso; la seanco prezidita kaj malfermita de belga senatano Lafontaine kaj vizitita de multaj diverslandaj esperantistoj (parolis Anglo, Ruso, Kataluno, Dano, Svedo, Holandano, Germano, Bohemo, Belgo, Franco) konsistis el pure esperantaj diskutoj (pri esp. gazetaro, ĝiaj amplekso, utileco, kunlaborado), koncerto

(Preĝo sub la verda standardo, Nova kanto, La lasta ventego ktp.) kaj teatra prezentado (»La fluido de John« de Hennequin). La esperantista manifestado faris bonan impreson kaj favorigis al ni multajn eminentulojn. *B.*

Lingvo internacia (XV, 9) parolante (Th. Cart: La lecionoj de nia Washingtona kongreso) pri la voko de d-ro Zamenhof pri la necesa konkordo inter esperantistoj skribas: »El organiza vidpunkto ĝi ankaŭ estas dezirinda. Sed ĝi estas ebla tie sole per komuna interkonsento, sole per libera kaj ĝentila diskutado pri la diversaj opinioj, kiuj ĉiuj estas respektindaj; ĝi estas ebla, sole inter homoj konvinkitaj, ke ĉiuj sinceraj esperantistoj havas la saman rajton proponi kaj defendi sian vidmanieron pri organizado. Konkordo bazita sur severa hierarkio kaj blinda disciplino estus sole vualita malkonkordo kaj signifus sole la morton; ĝin ne deziras certe la esperantista popolo; alian konkordon ĝi volas: inter homoj liberaj. inter homoj egalaj!« *B.*

Esperanto (VI., 83.—84.) enkondukas novan rubrikon »Mondliteraturo«, en kiu ĝi volas doni kritikojn de la plej famaj ĵus aperintaj libroj kaj teatraĵoj. Se tiu ĉi rubriko estos redaktata kun specialistaj scioj, ĝi povas fariĝi grava informilo por internacia legantaro. En la sama gazeto aperas »Homara dataro«, kiu montras malgrandan komprenon por la signifo de diversaj historiaj okazaĵoj; multefoje estas tie notitaj faktoj sensignifaj, multefoje mankas faktoj tre gravaj. Hazarde ni konstatis ekzemple, ke tie ne estas notita aŭtodafeo de Jan Hus (6. 7. 1514). *B.*

Informaj raportoj (IV., 11) sciigas (laŭ »Amerika esp.«, kium ni ne ricevas), ke la financa deficito de la sesa kongreso estis pli ol 500 Sm (250 dolaroj). Vere iom granda perdo. *B.*

Belga esperantisto (III, 1) publikigas la nomaron de 200 samideanoj, kiuj jam aliĝis al la sepa kongreso. El aliaj kongresaj informoj ni citas: la prezo de la kongres karto 5 Sm; la urbestraro promesis la moralan kaj financan subtenojn; estis eldonitaj esp. broŝuro pri Antwerpen (Sm 0·10) kaj kongresaj reklammarkoj (100 ekz. 0·40 Sm); dum la kongreso oni ludos teatraĵon »Kaatje« de P. Spaak; la adreso de la kongresa sekretaris-kasisto estas: Dr. W. Van der Biest, Antwerpen (Belgujo), Minderbroedersrui. *H.*

Universo. Internacia revuo por la Belo. Eldonejo: Heckners Verlag, Wolfenbüttel, Germanujo. Jarabono 3 Sm. — Tiu ĉi esperanta familia revuo bele presata kaj ilustrata komencas sian duan jarkolekton. En la 1-a n-o la plej interesa artikolo estas »Kiamaniere oni skribas en Ĥinujo«. *B.*

Laborista esperantisto. Monata organo de la Ĝenerala Haga esperanta laborista klubo. Red. & adm.: Haag (Nederlando), Falckstraat 175 (R. Coomans). Abonprezo 0·24 Sm. — Dulingva gazeto por propagando de esp. en Nederlando. *H.*

Danubo. Organo de la rumanaj kaj bulgaraj esperantistoj. Red. & adm.: Bucuresti (Rumanujo), str. J. C. Bratianu 5. Jara abonpago 1·40 Sm. — Rumanaj kaj bulgaraj esperantistoj de ĉiam amike interrilatis kaj kune efektivigadis ĉiujn siajn entreprenojn. Nun ili decidis (21. VIII. 10. en la kongreso en Sofia) eldonadi ankaŭ komunan organon, monatan, pure esperantan revuon sub la nomo »Danubo«, kiu anstataŭos la esperantan parton de »Lumo« kaj »Rumana esperantisto«. La ĉefredaktoro estas d-ro Robin, kunredaktoroj 6 ĉefaj esperantistoj bulgaraj kaj rumanaj, kunlaborantoj multaj eminentaj esperantistoj (en la listo de kunlaborantoj estas ankaŭ nomoj de 2 Bohemoj: H. K. Bouška, Th. Čejka), sekve la nova-nenova revuo donas multajn esperojn. Ni sincere deziras al ĝi plenan sukceson! *B.*

Itala esperantisto. Organo de l' Grupo esperantista de Palermo. Red. & adm.: Palermo, Italujo. Jarabono Sm 1·20. — Tiu ĉi italesperanta ĵazeto eliras anstataŭ »Notizie esperantiste« kiel grupa ne tutnacia organo, kvankam ŝajnas, ke ĝi plenumos la taskojn de naciesperanta gazeto. *H.*

Cuba esperantista. Organo oficial de la Sociedad Cubana para la propagacion del Esperanto. Red. & adm.: Habana, Kuba insulo (Am.). — Hispane redaktita 4paĝa gazeto por samideanoj sur Kuba insulo. *H.*

Rumana gazeto esperantista interrompis la eliradon. *H.*

Recevitaj verkoj (la steleto * montras la verkojn, pri kiuj ni raportas aŭ raportos). — Shakespeare: *Kiel plaĉas al Vi.* Komedio en kvin aktoj. Tradukis Dro Ivy Kellermann. Washington MCMX. Esperanto-oficejo, Washington (D. C. Usono); prezo 1·00 Sm, pĝ. 137. (*) — El la memoraĵoj de okdekjarulo de Ipolito Nievo. *La idilio ĉe la fonto.* De Venchieredo. Tradukis A. Tellini. Bologna 1910. Esperanto-oficejo, str. Vallescura 11; prezo 0·25 Sm, pĝ. 32 (*). — *Kondukanto al la Stacia pilkludo (Basbalo).* Aranĝis Erik. American Sports Publishing Co, New York, Warren-street 21. Prezo 0·50 Sm; pĝ. 23 (priskribo de amerika nacia ludo »base ball« prezentita dum la sesa kongreso esp.). — *Esperantaj presliteroj.* Ekstrakto el la specimenaro »Fremdaj presliteroj«. Deberny et Cie, Paris (Franc.), R. d' Hauteville 58. — *Grupo da partoprenantoj en la I. kunveno de moraviaj esperantistoj en banloko Luhačovice 13.-15. VIII. 1910.* Eldonis »Bohema asocio esperantista«, Praha II. 1036, Bohemujo-Aŭstrio. Prezo 0·04 Sm (bela vidaĵkarto kun fotografaĵo de kelkaj moraviaj kongresetanoj). Ĉi tie ni aldonas la prezon de la verkoj antaŭe cititaj sen ĝi (v. pĝ. 15): Antverpeno kaj la Sepa Sm 0·10, La logika bazo de vortfarado Sm 0·10. *Rd.*

Ricevitaj gazetoj. — *La Revuo* (V, 2, 3): La unua kunveno de moraviaj esp. Pri la angla lingvo kiel internacia lingvo. Konkurso de Sindbad. — *Lingvo internacia* (XV, 9, 10): J. J. Rousseau kaj Savojo. Tri mortoj (de Tolstoj). — *Esperanto* (VI, 88, 89). Pri la peresperanta komerco. Pri la vivo de nia lingvo. — *Danubo* (I, 1): La blankaj ŝtonetoj (originala). Sankta Kristoforo. La morto de la reĝo. Doloro. La cigno. — *Nova sento* (II, 15). — *Internacia socia revuo* (IV, 11). La ciferoj parolu... (el »Čas«). — *La Simbolo* (II, 9): La lasta Usonano. — *Voĉo de kuracistoj* (III, 9, 11): Hata' 606. — *Laborista esperantisto* (I, 1, 2): El »Ideoj« de Multatuli. — *Juneco* (II, 1): Knabaj skoltoj. — *The British Esperantist* (VI, 70, 71): La moderna sovaĝulino. — *Germana esperantisto* VII, 11): Esp. kaj internacia kuracistaro. Frenezaĵoj. Esp. simpligita. — *Germana esperanto-gazeto* (III, 19, 20, 21): Vortradikoj en esp. tuj kompreneblaj al Germano. — *Informaj raportoj* (IV, 11). — *Eĥo esperantista* (V, 53): Propraj nomoj. — *Rund um die Welt* (I, 10, 11): Esperanto im internationalen Post- und Telegraphendienst. Vortaro kaj frazaro por la telegrafservo. — *Le Monde espérantiste* (III, 11): Repin ĉe Tolstoj. — *Paris-esperanto* (V, 41, 42). — *Rumana esperantisto* (II, 10—11): Kunveno de moraviaj esp. Internacia kolonio de Ĉ. a. Io pri esperanto. — *La Ondo de esperanto* (II, 10). — *Itala esperantisto* (I, 1). — *La Suno hispana* (VII, 79): Fotografaĵoj de 29 esperantistinoj. — *Belga esperantisto* (II, 11—12; III, 1). — *La Holanda pioniro* (III, 2). — *Sveda esperantisto* (I, 7). — *Hungara esperantisto* (II, 4). — *Antaŭen esperantistoj!!* (VII, 6). — *Brazila esperantisto* (III, 3). — *Verda stelo* (III, 9—10). — *Meksika stelo* (II, 21, 22—23). — *Cuba esperantista* (I, 2). — *Ĥina-esperanta revueto* (I, 4—5): Pri la propagando. *Rd.*

Zodpovědný redaktor H. K. Bouška. — Nakladatel Jan Iglauer. — Tisk »Politiky« v Praze.

Redaktoro: H. K. Bouška, Praha-Smíchov 730. — Eldonanto: Jan Iglauer, Praha III, 495. — Presejo: »Politika«, Praha. — Bohemujo-Aŭstrio.